

Kultur / Bøger

Jeg skal fortælle dig, hvad frihed er for mig

ANMELDELSE / 08.03.18

Pigers erfaringsverden har været underformidlet. Det har de sidste år ændret på, og den efterspørgsel vi ser lige nu, fortæller, at et behov er ramt og vækket. Det gælder også børnebogen 'Godnathistorier for rebelske piger'.

Cathrine Lundager

Der var engang en pianist og sangerinde, der hed Nina Simone. Hun var afroamerikaner, og da hun som tolv-årig gav sin første koncert måtte hendes familie ikke sidde på første række. Sådan var racelovgivning på det tidspunkt i USA. Simone nægtede at gå i gang med at spille, før familien fik lov til at finde deres pladser i nærheden af hende oppe foran.

Sådan lyder eventyret om en af verdens både smukkeste, men også mørkeste stemmer, som det bliver fortalt i baskeren *Godnathistorier for rebelske piger*. Bogen består af hundrede små godnathistorier og illustrationer om og af hundrede forskellige kvinder, der op igennem historien har gjort sig mildest talt heldigt bemærket: Fra Astrid Lindgren til Michelle Obama. Fra Coco Chanel til Serena og Venus Williams. Og også de langt mindre kendte: Kvindelige matematikere, fysikere, forskere, politikere, aktivister. Det er historien om en islamisk vægtløfter, en døv motorcross-racerkører, og hvordan det engang for ikke så længe siden lykkedes Ruth Bader Ginsburg (afsløring: med hårdt slid og ligestilling

derhjemme) at blive en magtfaktor i det amerikanske retssystem og den anden kvindelige højesteretsdommer nogensinde.

Kvindehistorie - formidlet så børn kan forstå den - falder tilsyneladende på et tørt sted. Projektet blev den hurtigst finansierede bogudgivelse på crowdfunding-sitet Kickstarter. Bogen har nu solgt over en halv million eksemplarer, hvorfor den figurerer på New York Times' Bestseller-liste og er oversat til 30 forskellige sprog. Hashtagget #rebelgirls er all over sociale medier. Bogen er sidste efterår udkommet i dansk oversættelse og Volume 2 er just landet i engelsk originalversion.

Frygtløshed = frihed

»I'll tell you what freedom is to me. No fear« lyder et af Nina Simones mest berømte citater, der selvfølgelig også er taget med i godnatbogen til pigerne. Det er den nuancerede fortælling om, at hun ikke kun var talentfuld, dedikeret og modig, men på en og samme tid en plaget sjæl, der meget af sit liv kæmpede med mentale dæmoner, trods alt ikke. Men det kræver sandsynligvis også en voksen forståelseshorisont, der begriber tilværelsens fundamentale Både-og-vilkår. Bogens godnathistorier er tiltænkt piger i alderen seks til elleve år.

Begrebet frihed var altid centralt hos Nina Simone, det handlede om race og Afroamerikaneres manglende basale rettigheder, men også om den eksistentielle frihed i tanken og følelsen - som menneske - og som kvinde. Frihed er med Nina Simones egne ord lig med frygtløshed og dén idé opsummerer meget godt *Godnathistorier for rebelske pigers* grundlæggende intention og det, den vægter i sine kvindefremstillinger. Forordet betyder, at bogens hundrede fortællinger netop beviser den verdensomvæltende kraft et tillidsfuldt hjerte kan have - »Må hver eneste læser forstå, at den største succes er at leve et liv fuld af passion, nysgerrighed og generøsitet.«

Halve kongeriger og lækre damer

Men hvorfor har piger egentlig brug for at få det at vide? Hvorfor er pige-hjerner mindre tilbøjelige til at vokse sig store, lidenskabelige og frygtløse? Det er bogens præmis, at det er sådan, det forholder sig og den præsenterer sig så at sige som en antitese; et svar på tiltale - ved at introducere de rollemodeller, verdens små damer står og mangler.

“ vi længes efter at dyrke mere sandfærdige narrativer om succes.

Vi bliver alle sammen fra barnsben fortalt medrivende eventyr og godnathistorier, hvor prinserne driver handlingen, overvinder sig selv og verdens grumme forhindringer for at tage det halve kongerige og en

lækker dame med hjem. Alt imens er prinsesserne passivt afventende biroller, indtil de bliver reddet, fordi de har flot hår som Rapunzel eller en flot kjole på som Askepot. De sover en del, enten på en ært eller bag torne- og tjørnehække. Vi forstår - om vi vil det eller ej - at det er mændene, der erobrer, indtager, ja, penetrerer den verden alle køn bor i. Det er det, *Godnathistorier for rebelske piger* skriver sig op imod i sikker forvisning om, at fortællinger er med til at forandre verden.

Girls, girls, girls

Der er noget med de der piger for tiden. Lige siden Beyoncé (der selvfølgelig er med i Vol.2. af bogen) i 2011 spurgte »Who run the world?« og lod sit kor svare »Girls!«, har pigerne fyldt mere og mere i populærkulturen. Et år senere begyndte Lena Dunhams nu afsluttede TV-serie *Girls* om en pænt ulidelig og selvcentreret gruppe unge veninder i New York. Nogle år efter, i 2014, udkom hendes bestseller-memoir *Not That Kind of Girl* (Ikke den slags pige i den danske version), samtidig med den engelske forfatter og feminist Caitlin Morans roman *How to Build a Girl*. Begge er coming of age-fortællinger om det at være pige på vej til kvinde. For nu bare at nævne et par eksempler. Der er også *Girlboss*; nu en Netflix-serie og global bevægelse med det formål at opildne hunkøn til at være chef i egen tilværelse, inden da en personlig historie om at blive til som forretningskvinde.

De her kvinder, der producerer bøger, TV-serier, virksomheder og communities er på nuværende tidspunkt i en alder mellem 30 og 45 år, dvs lige præcis min egen generation, en der nok har savnet troværdige historier om pigelivets kvaler og glæder.

Herhjemme gjorde både Tine Bryld og Hanne-Vibeke Holst ellers hæderlige indsatser med ungdomsromaner som fx *Hejsa*, *Majsa-bøgerne*, som jeg selv læste i de spæde teenage-år (Især betuttelsen over, da Majsa mistede sin mødom til super crushet Niels i sommerhuset, har printet sig ind). Men ellers har pigers erfaringsverden været underformidlet. Den efterspørgsel vi ser lige nu, fortæller, at et behov er ramt og vækket.

Masser af succes

Kønspektivet ufortalt, så handler det måske også om, at vi længes efter at dyrke mere sandfærdige narrativer om succes. Voksne som børn, drenge som piger. Nemlig, at du ikke kommer sovende til den, at det er med risiko for fiasko, at du også må bryde ud af svære mønstre og ind i mellem har brug for hjælp. Maria Callas blev afvist på konservatoriet første gang og gik i træningslejr, mens Margaret Thatcher var opstillet mange gange, inden hun blev valgt ind i det britiske parlament.

Det er altid en del af historien i *Godnathistorier for rebelske piger*. Ligeså er det, at selvværd og selvtillid må være frygtens bedste modgift. Piger har ikke nær så meget af de to ting som drenge har, viser undersøgelser. Mod og tillid handler nemlig ikke om at være naiv, om at tro på, du ikke møder nogle forhindringer på din vej, men snarere om at anerkende, at det gør du, og så vide med dig selv, at du kan håndtere dem. Ligesom prinserne. Og Nina Simone.

FAKTA

Godnathistorier for rebelske piger er udkommet på People's Press

